

Ik, jij, hij, zij, wij - zijn vrij!

Wij zijn vrij!

Van vrijmarkt tot bevrijdingsdag

De kinderen zijn twee weken vrij. Een bijzondere periode waarin meerdere feesten te beleven zijn. Daarna is het alweer snel Pinksteren.

We beginnen morgen met Koningsdag. Een mooie gelegenheid voor derdeklassers om dat wat ze geleerd hebben in de geldperiode nog eens in praktijk te brengen. Of er gekocht of verkocht wordt: het is de ideale dag om te oefenen met 'echt' geld.

Een week later is het Bevrijdingsdag, een feestdag die vaak in de meivakantie valt. Leerkrachten hebben de vrijheid iets te doen met het thema en thuis kun je daar natuurlijk ook aandacht aan besteden. Dat kan bijvoorbeeld door het zingen van het lied 'ik droomde vannacht' dat ook op onze school weleens wordt gezongen. Een prachtige tekst om samen aan de keukentafel nog wat over door te kletsen, het lied is te beluisteren via YouTube.

Op donderdag 9 mei is het Hemelvaart. Dan wordt herdacht dat Christus, 40 dagen na zijn opstanding uit het graf, van de aarde opsteeg naar de hemel. In het evangelie staat 'een wolk nam hem op en onttrok hem aan hun ogen'. Voor kleine kinderen is deze viering natuurlijk ook abstract. Wie toch iets wil doen met dit jaarfeest: bij Hemelvaart hoort het element water. Water, en dan in de vorm van waterdamp, is een element dat goed bij Hemelvaart past. Zo is het een mooi gebruik om dan bijvoorbeeld bellen te blazen. Zo maak je een verbinding met de kosmische wereld. Ook dauwtrappen is een hemelvaartgebruik. Dat heeft te maken met wakker zijn op het juiste moment: met zonsopgang. Dat is om 05:53 uur.

Een paar dagen later, op zondag 12 mei, zetten we alle moeders in het zonnetje op Moederdag. Ook kunnen we langzaam de bloemetjes en plantjes buiten zetten: op 11, 12, 13 en 14 mei zijn de dagen van de ijsheiligen. Iedereen met een moestuin weet: dit zijn de laatste dagen in het voorjaar waarop nog nachtvorst kan optreden. Courgetteplantjes planten voor ijsheiligen kan natuurlijk, maar dat is geheel op eigen risico. Bonuspunten voor wie alle vier de heiligen kan opnoemen: Mamertus, Pancratius, Servatius en Bonifatius (van Tarsus). De heiligen verschillen overigens per land. In Duitsland tellen ze Sophia van Rome, 'koude Sophie' ook weleens tot de ijsheiligen. Die naamdag valt op 15 mei. De boodschap luidt: 'Pflanze nie vor der kalten Sophie'.

Op 17 mei, tot slot, vieren we op school Pinksteren met het dansen rond de meiboom. Bij de oudste kleuters komt met dit feest langzaam het besef dat ze een nieuwe stap gaan maken door over te gaan naar de eerste klas, tegelijkertijd komt het afscheid van de zesdeklassers nu steeds dichterbij. In de volgende Vrije Mare meer daarover!

<https://www.youtube.com/watch?v=x8ym5DWrXH4>

Ik droomde vannacht dat in onze klas
Iedereen precies hetzelfde was
Allemaal kopietjes van elkaar
Dezelfde schoenen dezelfde jas
Dezelfde trui en dezelfde tas
Zelfs hetzelfde hoofd met hetzelfde haar
Toen ik door de wekker wakker werd besepte ik pas:

(Refrein:)

Ik ben vrij om te leven zoals ik leef
Vrij om te doen wat ik doe
Vrij om te geloven in wat ik geloof
Ik ben vrij om te houden van wie ik houd
Vrij om te zijn wie ik ben
Ik, jij, hij, zij, wij zijn vrij!

Ik droomde vannacht dat in onze klas
Denken ten strengste verboden was
Enkel wat de meester zei was waar
En als je een keertje je mening gaf
Kreeg je meteen een gemene straf
Want dat werd gezien als een gevaar.
Toen ik door de wekker wakker werd besepte ik pas:

Refrein

Ik droomde vannacht dat in onze klas
Iedereen een beetje anders was
Allemaal verschillend van elkaar
Toen ik door de wekker wakker werd was het waar!

Refrein

Column Marianne

Vrijheid in Verbondenheid!

Vrij! Wat een betekenisvol woord dat in deze tijd van het jaar op vele plekken weerklinkt en niet overal vanzelfsprekend is. Het resoneert met helderheid, klaarheid, zuiverheid en autonomie. Vrij zijn betekent jezelf kunnen uiten zonder angst voor vergelding te voelen, en inspraak te hebben in beslissingen die jouw leven en dat van je omgeving beïnvloeden.

De vrijeschool, ooit ontstaan vanuit 'vrij van staatsbemoeienis', staat nu veel meer bekend als de vrije oefenplaats waar de leerling zichzelf leert kennen. Vrij zijn betekent daarin niet simpelweg doen wat je wilt, maar het omvat de verantwoordelijkheid voor jouw beslissingen in het leven en jouw impact op de wereld om je heen. Zoals Aziza Mayo het beschreef in haar lectorale rede: 'autonomie in verbondenheid'. Het vrijeschoolonderwijs draagt bij aan de ontwikkeling van leerlingen tot authentieke, oordeelkundige en vrijdenkende mensen. Mensen die vanuit hun eigen wil bereid zijn verantwoordelijkheid te nemen voor zichzelf, anderen en de wereld.

Afgelopen week kreeg onze school bezoek van de Inspectie van het Onderwijs, omdat Vrijeschool Oosterwold per 1 augustus 2024 is gestart. Binnen de onderwijskaders hebben we ons vrijeschoolonderwijs laten zien: hoe we vanuit onze verantwoordelijkheid bijdragen aan de ontwikkeling van leerlingen met een focus op burger-

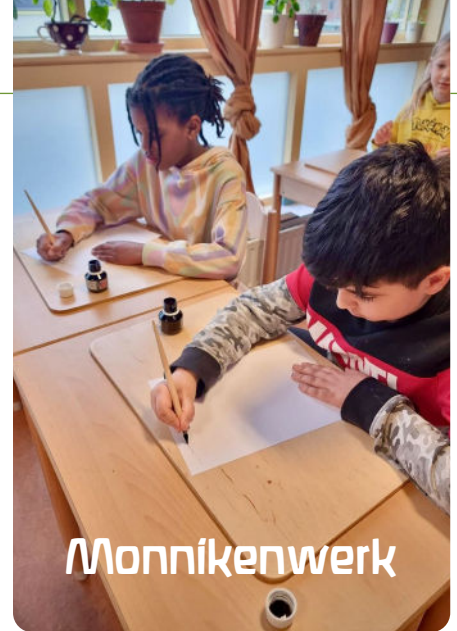
schap en een pedagogisch klimaat dat hen leert omgaan met zichzelf, de ander en de wereld om zich heen waarin wij vrij zijn in ons denken, voelen en handelen.

We ontvingen mooie complimenten over deze aspecten van ons onderwijs. Er heerst een fijne sfeer in de school, de kinderen leren genoeg en voelen zich gezien. Ook de gedragen visie en ambities en doelen waren in de gehele organisatie voelbaar. Daarnaast werden we erkend in onze ambitie om, naast het aansluiten bij de leeftijdsfasen en ontwikkeling van de leerlingen, ook hoge verwachtingen te hebben van onze leerlingen in het rekenonderwijs.

Dit betekent dat we over bovenstaande verantwoording afleggen, onze kwaliteit zichtbaar maken en dat daarbij onze bekostiging zorgvuldig wordt besteed aan de maatschappelijke opdracht van de school als oefenplaats. Dit voelt niet als een 'buitenwereld' die ons iets oplegt, maar als de vrijheid om vanuit onze eigen wil en toevertrouwde verantwoordelijkheid te doen wat goed is en dit goed te doen.

Zo is vrijheid niet slechts een woord op papier, maar een levenshouding, zowel binnen als buiten onze vrijescholen. De inspectie vertrouwt het onderwijsproces en het hebben van hoge verwachtingen in een betekenisvolle antroposofische context aan ons toe, en dat voelt vrij, heel vrij!

Marianne van der Stok
directeur Vrijeschool Almere

Op de vrijeschool wordt niet alleen het hoofd aangesproken, maar ook het hart en de handen. Want wie met het hart en de handen leert, leert ook zijn gevoel te gebruiken. Zo ontstaat letterlijk liefde voor een vak. Voor taal bijvoorbeeld, of voor schrijven. Een mooi voorbeeld is hoe juf Myra van de Vrijeschool Oosterwold de klas liet kennismaken met het schrijvende vak: kinderen leerden over het oude schrift, eeuwenoude Chinese tekens en kalligrafie. De juf vertelde dat in de middeleeuwen ieder boek met de hand werd geschreven, letterlijk monnikenwerk.

Leerlingen mochten de typemachine gebruiken en ze leerden over de kroontjespen. Juf Myra legde uit dat de stalen pen in het begin van de 19de eeuw langzaam de ganzenverenpen verdrong. Als inkt werd Oost-Indische inkt gebruikt, ook wel bekend als Chinese inkt. Het wordt vervaardigd door roet te mengen met water. Soms wordt hier nog een plantaardige gom aan toegevoegd om de consistentie te verbeteren.

De leerlingen mochten ook zelf proberen met een kroontjespen te schrijven. Met toewijding werd de eindspreuk op papier gezet:

"Moge alles wat ik leerde, en alles wat ik deed, Moge al wat ik verzuimde en al wat ik vergeet, Door de stille sterrennacht, verhelderd door uw geestensmacht, Mij morgen weer bereiken, als bron van nieuwe kracht."

Een blik in klas 3A

Juf Leny over het belang van in- en uitademen in klas 3

Op woensdag staat er breien op het programma

De (oud-)leerlingen die de afgelopen decennia les van haar hebben gehad zullen het beamen: in de klas van juf Leny (68) is altijd sprake van een duidelijke structuur: elke dag begint met 20 minuten lezen en een dictee om leerlingen een goede basis te geven. Er wordt ook tijd gemaakt om uit te ademen, oftewel te ontspannen. Leny vertelt hoe een dag in klas 3 eruitziet.

Ik heb al veel derde klassen in mijn loopbaan gehad en toch is geen enkele klas hetzelfde. Het is heel bijzonder hoe de chemie in elke klas zo verschillend kan zijn.

Ik voel me helemaal thuis in deze klas en alle dingen die er tussen de kinderen spelen zijn ook heel herkenbaar. Daarin verschilt deze klas niet meer dan de andere derde klassen die ik heb gehad. Het is als leerkracht je taak om te kijken en aan te voelen hoe je van al deze verschillende karakters een klas kan maken. Een klas waar iedereen zichzelf kan zijn.

Meestal kom ik rond kwart voor acht in de klas om te kijken of de klas er netjes bij ligt. Ik bekijk het dagprogramma nog eens en leg het een en ander klaar. Ik vind het altijd belangrijk dat het bord goed schoon is zodat de kinderen niet tegen een vies bord aan moeten kijken.

We gaan met alle leerkrachten naar de hal en lezen de spreuk van de week. Daarna is het al bijna tijd om de kinderen op te halen. Als de bel gaat, staan ze al enthousiast te wachten en van sommige kinderen krijg ik een knuffel. Ze doen hun schoenen uit en hun slofjes aan en staan in een rij voor de deur te wachten. De kinderen geven mij een hand voordat ze

naar binnen gaan. Dat vind ik altijd een mooi moment, dan kijk ik ze even aan. Ik zie hoe elk kind de klas binnenstapt. Soms hebben ze even wat aandacht nodig of vertellen ze graag snel nog even iets aan je.

Na het hand geven gaan ze naar hun plaats waar ze in hun boek gaan lezen. Sommige kinderen moeten wat aangespoord worden, maar ik wil altijd graag dat de eerste twintig minuten in de klas als inademing wordt ervaren. Als we ongeveer twintig minuten hebben gelezen gaan we met zijn allen de spreuk zeggen. Na de spreuk gaan we meestal zingen. Ik kies graag liedjes uit de vertelstof of liedjes die met de tijd van het jaar te maken hebben. Voor de klas is dit weer een moment van uitademing. Na het zingen krijgen ze dictee. Eigenlijk weer een moment van inademing. Het dictee kijken we samen na en komt op het bord. De kinderen moeten dan zelf de fouten eruit halen. Ik kijk daarna de schriften nog een keer na en roep de kinderen bij me die nog wat foutjes hebben laten zitten. Ik leg uit wat er precies fout is en waarom.

Met deze klas heb ik veel gerekend in de periode. Dat betekent veel in beweging met tafels klappen en stampen. Met de bal gooien en een som zeggen. Bij het teruggooien moeten ze dan het antwoord geven. Voor de kinderen die graag rekenen is dit een uitgelezen moment om wat moeilijkere sommen te geven. Op deze manier kun je ook goed differentiëren. Tot slot maken ze nog wat opdrachten in hun periodeschrift. Na de pauze gaan we vaak verder met de methode 'Wereld in Getallen' en 'Staal'. Op woensdag staat er ook nog muziek en breien op het programma. Het is

erg leuk om te zien hoe enthousiast de kinderen het breien oppakken. Als alle mutsen af zijn, gaan we goed gemutst naar de ijssalon. We sluiten de woensdag af met het complimentje van de week. De kinderen moeten over een ander kind vertellen waarom ze denken dat dit kind het complimentje verdient. Voor mij als leerkracht een uitgelezen moment om ook de kinderen die soms eens wat minder zichtbaar zijn in het zonnetje te zetten. We zeggen daarna de spreuk, ze geven mij weer een hand en dan gaan ze weer huiswaarts.

Meester Daniël

Leerkrachten werken via bordsessies aan 'mooi eigentijds onderwijs'

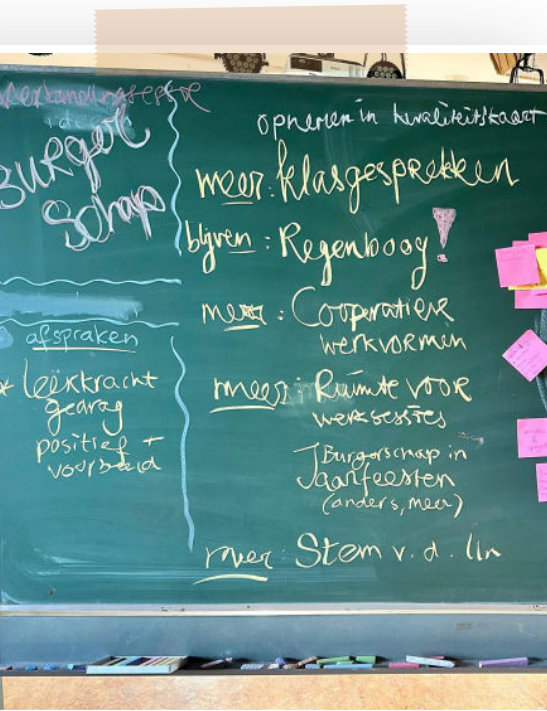
De leerlingen worden geïnspireerd door hun leerkracht maar leerkrachten geven elkaar ook inspiratie. Dat gebeurt met enige regelmaat via een 'bordsessie'. Meester Daniël vertelt erover.

Vrijeschool Almere is een SOL school. Dat staat voor Samen Opleidend Leren. In de praktijk betekent dat, dat wij steeds bezig zijn om door onderzoek en ontwikkeling ons onderwijs te verbeteren. Wij zijn een lerende organisatie. Elke dag zijn wij met elkaar bezig met leren. De kinderen in de klas, de studenten in hun opleiding en de leerkrachten binnen hun vakgebied. De leerkrachten werken met de ritmiek van 'de Bordsessies' aan de kwaliteit van ons onderwijs.

Een bordsessie begint met inspiratie. Wij bepalen met elkaar wat de thema's van het jaar zijn. Dit jaar staan periode, evaluatie, burgerschap en differentiatie centraal. Vanuit een inspiratiemiddag, die door collega's of externe experts verzorgd worden, gaan wij aan de slag met kindgerichte doelen. Ook ouders kunnen hier op momenten deelgenoot van zijn, zoals op de avonden met Merlijn Twaalfhoven en Freek Zwanenberg.

Elke week werken wij gezamenlijk aan de bordsessie. Hierin worden van de doelen acties bedacht die vaak resulteren in een gezamenlijk lesontwerp. Dit geeft ruimte om met en van elkaar te leren. Wij kijken bij elkaar in de klassen en geven feedback op de lessen. De successen delen wij met elkaar. Ook is er kruisbestuiving tussen de verschillende locaties. Ook de leerlingen in de leerlingenraad werken volgens deze bordsessie.

Zo werken wij continu, met iedereen die betrokken is bij de school, aan mooi eigentijds onderwijs.

kort nieuws

De oudste kleuters op de Danslaan zitten op woensdag bij elkaar. Volgens juf Anna kunnen de kinderen al goed zelfstandig 16 vierkantjes vouwen en er wat van maken.

In de vierde klas van juf Dagmar hebben leerlingen breuken van hun eigen naam gemaakt. Het begrijpen van breuken is onderdeel van het wiskundig leren. Een breuk ontstaat wanneer je een eenheid kan opdelen. Hoe mooi is het om door je eigen naam jezelf als geheel te ervaren?

Blogestafette

“Al mijn twijfels verdwenen als sneeuw voor de zon”

Waarom kiezen ouders voor de vrijeschool? Iedere editie laten we een ouder aan het woord. Deze maand: Anna-Marije van Laar, moeder van Florimond (16 jaar), Adelinde (14 jaar) en Hadewych (4 jaar). Florimond zit in de 3de op het Echnaton college, Adelinde in de 8ste op het Geert Groote College en Hadewych zit bij de kleuters bij juf Norah.

Ik ben opgegroeid in Veenendaal in een protestants milieu en ben naar Amsterdam gegaan om daar fysiotherapie te studeren en liep stage in Zwitserland. Een jaar na mijn afstuderen ben ik opnieuw gaan studeren. Ik volgde de opleiding Manuele Therapie, de methode Utrecht. Na mijn trouwen met Dennis ben ik naar Almere Buiten verhuisd.

Onze kinderen gingen naar opvang het Krullevaartje. In 2012 was het tijd om een school te zoeken voor onze dochter Florimond. Destijds hadden we ook de Vrijeschool Almere bezocht. Hoewel ik het schoolgebouw erg sfeervol vond, liep ik vast op het feit dat docenten zes jaar lang (vanaf de 1ste klas) de docent bleven van je kind. Wat als de leerkracht niet bij mijn kind zou passen? We kozen uiteindelijk voor de montessorischool. Omdat op de locatie Randstad geen plek was, kwamen we op de locatie Parkwijk terecht. Het principe dat elk kind op zijn eigen tempo kon ontwikkelen, sprak ons aan. De praktijk viel tegen en zo gingen wij weer op zoek naar ander onderwijs. We kwamen in aanraking met de vrijeschool via een vriendin van mij, wiens kinderen al op de vrijeschool zaten.

Omdat ik wilde weten wat onze kinderen te wachten stond, startte ik met de opleiding Antroposofische Geneeskunde, gevolgd door de opleiding Antroposofische Fysiotherapie. Tijdens de opleiding startte ik op een nieuwe werkplek: het Ita Wegmanhuis te Amsterdam, een antroposofisch gezondheidscentrum. Het antroposofische mensbeeld is voor mij een verrijking, zowel privé in de opvoeding van de kinderen als in mijn werk als therapeut. Onze dochters Florimond en Adelinde startten in de kleuterklas bij juf Brigitte, vervolgens juf Jolanda en daarna juf Anneke. De school was groeiende en bleef daarna groeien en er ontstond een A en een B stroom. Florimond kwam bij Juf Leny in de klas en is tot de 6de klas haar juf gebleven. Al mijn twijfels over 6 jaar dezelfde juf verdwenen als sneeuw voor de zon met deze krachtige, nuchtere dame.

Adelinde kwam bij juf Ynskje in de klas, gevolgd door juf Mileen. Daarna kwam juf Jacqueline. De juf waar ze ontzag voor had en een beetje bang voor was. Maar al snel hadden de kinderen door

dat zij voor ze door het vuur zou gaan. Mijn dochter is dol op de mythologieën en de Bijbelverhalen en ging helemaal op in haar rol in de toneelstukken.

Hadewych is in 2023 gestart bij juf Evelien en juf Norah en later juf Heike. Vanaf de eerste dag was het goed. Ze zat op haar plek en vond snel speelmaatjes. Alsof ze er altijd al was geweest, aldus juf Evelien. Ook ik kon mijn draai vinden. Er ontstond een leuke klik met andere ouders en al snel ontstond er een groepje jufmoeders die een grote liefde met elkaar deelden: muziek! We hebben inmiddels een muzikaal ouderensemble opgezet met als doel de jaarfeesten te omlijsten. Voor mij is de afbraak van ons culturele erfgoed in Nederland een pijnlijk fenomeen, evenals het toegenomen individualisme. Met onze muzikale groep willen wij een warme bijdrage leveren en verbindend zijn voor onze school en voor onze kinderen, zij zijn de bouwstenen voor onze toekomst. Hoe leuk is het dat ons ouderensemble aan het groeien is met ouders die samen muziek willen en kunnen maken! We genieten ervan als we tijdens het spelen en zingen de kinderen zien genieten.

We hebben ook wel wat moeilijke momenten gehad, zo worstelde onze dochter met rekenen. Daar had wat eerder ondersteuning voor mogen komen in de vorm van rekenhulp, al zagen wij ook dat de school gebonden is aan regels van de overheid. Er ontstond geen wij-zij-houding maar een waardevol verbindend contact waar we dankbaar voor zijn.

De vele jaren van heen en weer rijden (ik wil niet weten hoeveel benzine dat gekost heeft) van eerst Almere Buiten naar Muziekwijk en vanaf Oosterwold naar de Danslaan, en de daarbij horende stress van het op tijd komen, deed ons soms afvragen: waar doen we dit alles ook alweer voor? Maar die twijfels verdwijnen telkens weer als sneeuw voor de zon. Bijvoorbeeld als we denken aan de lessen euritmie bij meester Jiri, de mooie houten lepels die de kinderen bij handvaardigheid maakten, de prachtige bijenwasknutsels en natuurlijk het plezier van onze kinderen bij de euritmie, muziek en toneelstukken. Waarom wij de kinderen op deze school hebben? Omdat het goed voelt. Gelukkige kinderen zijn gelukkige ouders.

Helga van Muijen

Euritmie, deel II: de ziel verbinden met het lichaam

Helga van Muijen, oud-IB'er bij ons op school, schrijft in haar eigen rubriek over opvoedingsthema's en de antroposofie. Dit is deel twee van een reeks over euritmie.

In een interview met onze bevlogen - helaas overleden - collega Jiri Brummans voor de 'Vrije Mare' van een aantal jaren geleden, vertelde hij mij over zijn zoektocht om euritmie te laten aansluiten bij de kinderen van nu. Jiri: 'Je hebt natuurlijk historische en theoretische kennis nodig, als basis voor al je handelen. Maar daarmee ben je er niet. De grote uitdaging blijft om te blijven kijken naar de tijd waarin je leeft, naar de kinderen die in die tijd opgroeien en hoe je de aansluiting kunt vinden om hen te bereiken...' Hoe, en met welk doel is euritmie

ontstaan? De bewegingskunst euritmie werd geboren op 1 september 1912, de dag waarop Rudolf Steiner de allereerste euritmie-oefening gaf aan de negentienjarige Lory Smits. Lory wilde graag iets met kunst en beweging doen, en op advies van Rudolf Steiner was zij negen maanden eerder aan de slag gegaan met voorbereidende oefeningen zoals ritmisch lopen. Steiner gaf de jonge vrouw in de tweede helft van september 1912, in een cursus, de verdere aanzetten voor de euritmie, waarbij alle aanwijzingen van Steiner nauwkeurig werden genoteerd. Zijn doel was om het gesproken woord in bewegingen zichtbaar te maken. Marie von Sivers, de latere vrouw van Rudolf Steiner, stelde voor deze bewegingskunst 'eurhythmie' te noemen, wat vertaalt uit het Grieks 'gezonde beweging' betekent. Maar wat is het precies, welke gebaren en bewegingen worden gebruikt en waar kan het bij helpen?

Euritmie wordt toegepast op verschillende gebieden. De meest bekende terreinen binnen de euritmie zijn die van de pedagogiek en therapie. Minder bekend wellicht is de kunstzinnige vorm, die te bewonderen is op podia. Sinds 1968 wordt euritmie ook ingezet in het bedrijfsleven ter ondersteuning van het arbeidsproces. In wezen liggen alle vormen in

elkaars verlengde, sterker nog de pedagogische en therapeutische variant komen voort uit de kunstvorm. In het vrijeschoolonderwijs is het doel van de pedagogische euritmie het kind te laten worden wie het werkelijk is. Omdat een mens verschillende levensfasen doorloopt, is de invulling van de euritmieles afgestemd op de leeftijd van de kinderen. De ritmische gebaren en bewegingen die bij de taal van het verhaal horen, maken het mogelijk dat de ziel, waarin het wezen van het kind leeft, zich zo rijk en zo goed mogelijk met het lichaam kan verbinden. De gebaren en bewegingen die worden gebruikt hangen nauw samen met de taal. Elke letter van het alfabet bijvoorbeeld heeft zijn eigen gebaar en heilzame werking in de euritmie. Deze gebaren zijn niet zomaar verzonnen. Rudolf Steiner heeft ze ervaren in de natuur om zich heen en in het wezen van de mens. Het gebaar van de 'b' staat bijvoorbeeld voor omhulling en bescherming. De letter 'i' maakt een mens als hij zich uitrekt wanneer hij wakker wordt. Of als een kind zijn vinger opsteekt in de klas. Daarmee zeg je als mens eigenlijk: Ik ben er. Zo staat elke klinker en medeklinker voor een bepaalde genezende kracht. Volgende keer meer over de invulling van euritmielessen per klas.

Redactie:
Michiel de Vries

Vormgeving:
Maaïke Isaacs

vrijemare@vrijeschool-almere.nl